

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě, složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jana Vyklického a JUDr. Jaroslava Vlašína, v právní věci žalobkyně **F. A.**, zastoupené Mgr. Markem Sedlákem, advokátem se sídlem Brno, Příkop 8, proti žalované **Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem Praha 4, nám. Hrdinů 1634/3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2014, č. j. 62 A 89/2014 – 29,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 5. 11. 2014, č. j. 62 A 89/2014 – 29, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 25. 8. 2014, č. j. MV-124916-3/SO-2013, bylo potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra o zastavení řízení o žádosti žalobkyně (dále „stěžovatelka“) o povolení k trvalému pobytu. Rozhodnutí žalované napadla stěžovatelka správní žalobou, v níž namítala nezákonnost obou správních rozhodnutí. Součástí žaloby byla rovněž žádost o osvobození od soudních poplatků z důvodu její nepříznivé sociálně ekonomické situace.

Krajský soud v Brně (dále „krajský soud“) proto nejprve zkoumal majetkové poměry stěžovatelky, na jejichž základě by mohl o osvobození od soudních poplatků rozhodnout. Stěžovatelka vyplnila krajským soudem zasláný formulář – prohlášení o osobních a výdělkových poměrech (dále „prohlášení“), ze kterého krajský soud zjistil, že celkový příjem stěžovatelčiny domácnosti (manžel a tři děti) činí 14.159 Kč měsíčně, přičemž 8.000 Kč z této částky připadá na výdaje spojené s bydlením. Stěžovatelce a jejím rodinným příslušníkům tak měsíčně zbývá na krytí osobních potřeb částka ve výši 6.159 Kč. Přestože stěžovatelka žádné z vyplněných údajů v prohlášení nedoložila, nezpochybil krajský soud, že společně s manželem pečuje o tři děti navštěvující základní školu a z uvedené částky hradí i náklady nevyhnutelně spojené s chodem pětičlenné domácnosti. Dle krajského soudu však zbývající částka cca 6.000 Kč měsíčně nedosahuje ani výše životního minima pro pět společně posuzovaných osob (včetně tří nezaopatřených dětí), stanoveného v § 3 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, v platném znění (dále jen „zákon o existenčním minimu“). Z toho krajský soud dovodil nepravděpodobnost tvrzení, že by stěžovatelka neměla jiný zdroj příjmů, o němž se v prohlášení nezmiňuje. Krajský soud proto označil tvrzení stěžovatelky

za nedůvěryhodné. S ohledem na shora uvedený závěr krajský soud konstatoval, že stěžovatelka věrohodným způsobem neprokázala své majetkové a výdělkové poměry, a nesplnila tudíž předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Z tohoto důvodu byla její žádost napadeným usnesením zamítnuta.

Kasační stížností ze dne 14. 11. 2014 napadá stěžovatelka usnesení krajského soudu o zamítnutí žádosti o neosvobození od soudních poplatků z následujících důvodů.

Předně poznamenává, že jediným příjmem uvedeným v prohlášení je příjem manžela, pocházející z dávek státní sociální podpory, přičemž v rámci řízení o jejich přiznání byly majetkové poměry domácnosti podrobně zkoumány. Zároveň stěžovatelka uvádí, že v důsledku nevyřešeného pobytového oprávnění nemůže na území České republiky získávat prostředky pro zajištění svých základních potřeb. Argumentuje rovněž odkazem na jiné rozhodnutí krajského soudu (usnesení ze dne 11. 11. 2014, č. j. 41 A 96/2014 – 22) a Městského soudu v Praze (usnesení se ze dne 17. 10. 2013, č. j. 11 A 136/2013 - 32), kterými jí bylo osvobození od soudních poplatků přiznáno, přestože v těchto řízeních prokazovala nedostatek majetku stejným způsobem, jako v nyní napadené věci.

Z uvedených důvodů pokládá stěžovatelka napadené usnesení za překvapivé a navrhuje je zrušit.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou splnění podmínek řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2014, č. j. 3 As 125/2012 - 43), stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem a jsou splněny i obsahové náležitosti kasační stížnosti dle § 106 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“).

Nejvyšší správní soud následně přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Ačkoli stěžovatelka explicitně neuvádí žádný z kasačních důvodů dle § 103 odst. 1 s. ř. s., obsahově lze kasační námitky podřadit pod kasační důvod podle písm. a) zmiňovaného ustanovení. Ten je dán mimo jiné tehdy, pokud byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

Nejvyšší správní soud musí předně zdůraznit, že krajský soud v podstatě nezpochybnil tvrzení stěžovatelky, že domácnost sdílí se svým manželem a třemi dětmi, které navštěvují základní školu. Stejně tak soud vycházel z tvrzeného příjmu domácnosti ve výši 14.159 Kč měsíčně a za nesporný lze označit i pravidelný měsíční výdaj na bydlení ve výši 8.000 Kč. Jediným důvodem, proč krajský soud považoval stěžovatelkou sdělené údaje za neúplné a nevěrohodné, byla skutečnost, že po odečtení nezbytných nákladů na bydlení je dosažený příjem domácnosti příliš nízký. Při tak nízkém příjmu je tudíž dle krajského soudu pravděpodobné, že rodina disponuje dalšími finančními prostředky, které v prohlášení uvedeny nebyly. Taková úvaha o způsobilosti stěžovatelky zaplatit soudní poplatek však neobstojí.

Nejvyšší správní soud totiž nemůže souhlasit s naznačeným myšlenkovým postupem, vybudovaným na interpretaci smyslu zákona o životním minimu. Tento zákon ve skutečnosti stanoví pouze hranici, pod níž je možné označit majetkové poměry osoby za stav hmotné nouze, popřípadě finanční částku, která je společností vnímána jako nezbytná k společensky přijatelnému

pokračování

přežití (existenční minimum). Zcela jistě z uvedeného zákona neplyne, že by v konkrétních případech osoby nebyly schopné *a priori* vyjít i s nižším finančním obnosem. Dle údajů Českého statistického úřadu se ostatně v České republice nachází nezanedbatelný počet domácností (celkem 4,2 % z celkového počtu domácností v roce 2013 – tedy přibližně 180.000, viz údaje dostupné na <http://www.czso.cz>), které po odečtení nákladů na bydlení musejí hospodařit s příjmy pod hranicí životního minima. Z napadeného usnesení je zřejmé, že krajský soud dostatečně neuvažoval nad jinými možnostmi, jak stěžovatelka může nízký příjem domácnosti alespoň trochu kompenzovat. Lze předpokládat, že domácnost hospodařící s příjmem pod hranicí životního minima se musí občas spolehnout například na solidaritu příbuzných nebo přátel, což však zpravidla nebudou informace, které by soudy měly při rozhodování o osvobození od soudních poplatků zjišťovat a řídit se jimi. Úvahu krajského soudu proto pokládá Nejvyšší správní soud za věcně chybnou.

Nejvyšší správní soud se rovněž zabýval námitkou, že v jiných řízeních před krajským soudem byla stěžovatelka od soudních poplatků osvobozena. Z příloženého usnesení krajského soudu ze dne 11. 11. 2014, ve věci vedené pod sp. zn. 41 A 96/2014, skutečně vyplývá, že stěžovatelce bylo osvobození od soudních poplatků přiznáno. Nejvyšší správní soud však nepřehlédl, že se jedná o rozhodnutí pozdější, než je kasační stížností napadené usnesení. Navíc na rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudních poplatků není třeba klást tak přísný požadavek předvídatelnosti, jako je tomu v případě rozhodnutí meritorních. Tento typ rozhodnutí je totiž vždy podepřen jistou mírou uvážení konkrétního (předsedy) senátu, přičemž vychází-li jeho úvaha ze zákonných ustanovení a skutkových okolností případu, nemůže být samotný fakt, že jiný soud (předseda senátu) uváží o věci odlišně, důvodem ke zrušujícímu rozsudku. Ačkoli lze stěžovatelce přisvědčit, že dvě protichůdná rozhodnutí téhož soudu ve vztahu k jedné osobě nepředstavují vítaný jev, nejedná se o stav, který by musel mít na jejich zákonnost nutně negativní vliv. Co se týká zmíněného usnesení Městského soudu v Praze, kterým stěžovatelka byla od soudních poplatků rovněž osvobozena, platí i vůči tomuto rozhodnutí všechny shora uvedené závěry.

Celkově ovšem kasační stížnost důvodná je, neboť krajský soud hodnotil majetkové poměry stěžovatelky nesprávně. Úvaha soudu musí vycházet z reálných údajů, zpochybnujících tvrzené majetkové poměry. Z popsáných důvodů proto Nejvyšší správní soud, v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta první s. ř. s., usnesení krajského soudu zrušil. Krajský soud, vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu, posoudí žádost o osvobození od soudních poplatků v souladu se závěry tohoto rozsudku a znovu rozhodne, zda stěžovatelka pro nějaké osvobození od soudních poplatků splňuje podmínky.

V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. ledna 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu